

[Krag.]

1920—24 anvendtes til Igangsættelse af offentlige Arbejder her i Landet, hvor overordentlig stort et Tal af Personer, som ellers vilde have været arbejdsløse, der rundtom, baade direkte og indirekte, blev beskæftiget gennem disse kolossale Ydelser, naar vi tænker paa, hvad Arbejde der blev sat i Gang til Modvirkning af Arbejdsløsheden i disse Aar ved kommunalt Initiativ, men med Statsstøtte, til et Beløb af ikke mindre end 400 Mill. Kr., ja saa er det faktiske Forhold netop dette, at vi ikke blot har anvendt mere til Understøttelsesformaal overfor Arbejdsløsheden her i Danmark end i hvert af de andre nordiske Lande, men vi har ogsaa anvendt ganske anderledes store Beløb, maaske mere indirekte, til Igangsættelse af Arbejder for at skaffe Beskæftigelse til ledige Hænder, end Tilfældet er i noget af vore Nabolande. Uden Kendskab til dette bliver det Billede, som de rene Tal for Arbejdsløshedsunderstøttelse og for Igangsættelse af Arbejde fremviser, fuldkommen og aldeles misvisende. Jeg har ikke villet undlade at nævne dette for at oplyse den højtærede Minister om, hvilken Værdi jeg maa tillægge adskillige af de Oplysninger, han har givet.

Den højtærede Minister har ogsaa redegjort for, hvor mange Gange de sociale Udgifter er steget gennem den sidste Menneskealder i de forskellige Lande, men jeg vil sige til den højtærede Minister, at det viser jo heller ingenting. Disse Tal afhænger jo nemlig ganske af, hvor stærkt udbygget paa det Tidspunkt, som danner Udgangspunktet for Undersøgelsen, Sociallovgivningen i det paagældende Land var. Hvor den var fuldkommen rudimentær, hvor man anvendte et ringe Minimum eller maaske slet ingenting i det Aar, der er Udgangspunktet for denne Sammenligning, ja dér kan man jo komme til kolossale procentvise Forøgelser, medens for andre Landes Vedkommende — og det gælder jo Danmark, hvor man allerede paa det Tidspunkt, som er Udgangspunktet for denne Sammenligning, havde en stærkt udbygget Sociallovgivning — den procentvise Tilvækst naturligvis vilde vise mindre Tal, og dér er jo Forholdet dette, som Ministeren har oplyst, at Stats- og kommunale Udgifter til sociale Formaal er blevet femdoblet i Aarene 1913—14 til 1928—29, vokset fra 34 Mill. Kr. til 167 Mill. Kr., og samtidig er samtlige offentlige Udgifter steget fra 212,4 Mill. Kr. til 719 Mill. Kr. Det vil sige, at medens de sociale Udgifter er vokset 5 Gange i denne Periode, er samtlige offentlige

Udgifter kun øget 3½ Gang, og den højtærede Minister mener altsaa deri at finde en Begrundelse for Paastanden om, at den sociale Udgiftsforøgelse slet ikke har haft de Dimensioner, som man i mange Kredse her i Landet mener de har. (*Einer Jensen*: Hvorledes med Kontingenterne?). Det kommer jeg til om et Øjeblik.

For det første maa man her spørge, hvad der menes med samtlige offentlige Udgifter, og heller ikke maa det glemmes, at i den nævnte Opgørelse, som viser, at samtlige Udgifter er steget 3½ Gang, spiller de i langt stærkere Grad stegne sociale Udgifter jo en betydelig Rolle for at bringe Tallet op paa den Højde, 3½, som den højtærede Minister her er naaet til. Nej, skulde der være Mening i denne Undersøgelse, maatte man tage de sociale Udgifter for sig og alle andre Stats- og kommunale Udgifter for sig, saa er der ingen Tvivl om, at Billedet vilde blive et væsentligt andet. Men i hvert Tilfælde alene det faktiske absolutte Tal, Forøgelsen til det femdobbelte i Løbet af Tiden fra 1913—14 til Udgangen af 1928—29, er virkelig egnet til at stemme til alvorlig Eftertanke. Det rejser virkelig det Spørgsmaal: Kan vi fortsætte paa denne Bane i et tilsvarende Tempo?

Og her pegede saa den højtærede Minister paa, at Arbejdernes Ydelser er vokset i endnu højere Grad end de sociale Ydelsers samlede Beløb, saaledes at der heri skulde ligge Bevis for en relativ Nedgang i de offentlige Bidrag til sociale Formaal sammenlignet med Arbejdernes direkte Ydelser. Det er utvivlsomt, at den Vækst fra 7,6 Mill. Kr. i 1913—14 til 49,6 i 1928—29, alene hvad Sygeforsikring og Arbejdsløshedsforsikring angaar, er en overordentlig Indsats fra Arbejdernes Side; denne Forøgelse paa 6½ Gang i det samlede Kontingentbeløb har jeg overordentlig Respekt for — det har jeg mange Gange udtalt. Men man maa jo ikke glemme, hvad jeg henpegede paa ogsaa for et Øjeblik siden, at her er det ikke mindst Arbejdsløshedens overordentlige Vækst sammenlignet med Tilstanden i 1913—14, som er bestemmende; og heller ikke maa det glemmes, at man under Hensyn til de Erfaringer, man har vundet med Hensyn til de Krisetilstande, som i Løbet af kort Tid kan indtræde og føre Tusinder og atter Tusinder beskæftigede ud i Arbejdsløshed, maa have Oplagsmidler at staa imod med; man har i de senere Aar indenfor Arbejdsløshedskasserne ved Statens Indflydelse paa disse Spørgsmaal maattet